

U s n e s e n í

Krajský soud v Hradci Králové projednal v neveřejném zasedání konaném dne 27. března 2013 odvolání obžalovaného **Petra Vániše**, nar. 10. 5. 1964, proti rozsudku Okresního soudu v Trutnově ze dne 5. 11. 2012, sp. zn. 17T 170/2011, a rozhodl t a k t o :

Z podnětu odvolání obžalovaného se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b, c) tr. řádu **z r u š u j e** v celém rozsahu a podle § 259 odst. 1 tr. řádu se věc **vrací** soudu prvního stupně.

O d ů v o d n ě n í

Obžalovaný Petr Vániš byl napadeným rozsudkem Okresního soudu v Trutnově uznán vinným zločinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d tr. zákoníku a přečinem ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1 písm. d, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku a byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let, podmíněně odloženému na zkušební dobu v trvání dvou let.

Trestné činnosti se měl obžalovaný dopustit tím, že v přesněji nezjištěné době od ledna 2004 do července 2011 ve Vrchlabí, Lánovská 1549, ve svém bytě v době, kdy byl doma a nebyl na pracovních cestách, nejméně jedenkrát měsíčně fyzicky napadal svojí manželku Lenku Vánišovou, nar. 29. 3. 1965, tím způsobem, že ji tloukl pěstmi do obličeje, kopal do horní poloviny těla nebo ji bil páskem přes nohy a záda a pravidelně ji po celou dobu hrubě urážel a ponižoval slovy "kurvo", "píčo", a dalšími urážkami, v důsledku čehož se poškozená nevrátila z jedné z návštěv zpět do domácnosti na konci měsíce června 2011 a dobrovolně se hospitalizovala na psychiatrii v Jičíně dne 16. 8. 2011, když předtím již v důsledku napadení byla Lenka Vánišová jedenkrát hospitalizována v nemocnici ve Vrchlabí s lehkým otřesem mozku, pohmožděnými žebry a monokly, kdy těmto fyzickým napadením a uvedeným urážkám byla přítomna jejich nezletilá dcera Denisa Vánišová, nar. 30. 6. 1994, kterou navíc dne 1. 1. 2010 od 03:00 hodin do 05:00 hodin nutil opakovaně umýt záchodovou mísu, kterou předtím pomohl, polil pivem a posypal sušenkami, a dále ji nutil přiznat, že její polorodná sestra Ivana Šimková, nar. 4. 9. 1987, je špatná, a že si to sama uvědomuje a že se s ní nebude stýkat, kdy Denisa Vánišová byla dne 20. 8. 2011 předběžným opatřením Okresního soudu v Trutnově pod sp. zn. 12Nc 4074/2011 z důvodů psychického a fyzického týrání matky a celkové situace v rodině umístěna do Dětské ozdravovny a léčebny Království ve Dvoře Králové nad Labem, Nemojov č. p. 150.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný v zákonné lhůtě odvolání směřující do všech jeho výroků. Uvedl v něm, že je nemožné, aby se dopouštěl týrání Lenky Vánišové v době, která je uvedena v rozsudku, neboť z rozpisu práce a čerpání volna obžalovaného a z výpisu programu zaznamenávajícího jízdu nákladního automobilu, který obžalovaný řídil, plyne, že obžalovaný nebyl v lednu ani v únoru 2004 vůbec doma, shodná situace nastala v lednu, květnu, červnu, září, říjnu a prosinci 2005, lednu, únoru, červnu, listopadu a prosinci 2006, v dubnu, květnu, září 2007, dubnu, květnu 2008. To jsou měsíce, kdy obžalovaný nestrávil doma ani jeden den, proto tehdy nemohl L. Vánišovou týrat. K obdobím, kdy nějakou dobu pobýval doma, předložil fotografie, které dle jeho názoru prokazují, že k týrání bývalé manželky nedocházelo, fotografie se týkají let 2004 – 2008. Obžalovaný tak dovozuje, že období, ve kterém mělo docházet k týrání, není opodstatněné, a okresní soud se otázkou, zda bylo v daném období možné, že by se dopustil spáchání trestného činu, nezabýval. Dále poukázal na výpověď dcery Denisy Vánišové, která uvedla, že v inkriminované době byla její matka vážně nemocná, jistě proto prodělávala časté lékařské prohlídky, tedy byla pod neustálým dohledem lékařů, kteří by na ní museli stopy po násilí zaznamenat. Lékaři si však ničeho nepovšimli. Proto obžalovaný prostřednictvím obhájce žádal od soudu zajištění zdravotní dokumentace poškozené Lenky Vánišové, ale navrhovaný důkaz soudem proveden nebyl. Poškozená se údajně přehlásila od svého letitého lékaře k jinému a odnesla si svou zdravotní dokumentaci. Pakliže ke změně lékaře poškozené došlo v době probíhajícího trestního řízení, hodnotí obžalovaný toto jednání poškozené jako účelové, a to jako snahu znemožnit obhajobě předložit důležitý důkaz, který by vyvrátil tvrzení uvedená v obžalobě. Obžalovaný je tak názoru, že okresní soud neprovedl jeden z klíčových důkazů, aniž by svůj postup řádně zdůvodnil. Tento postup soudu hodnotí jako porušení zásad trestního řízení a obžalovaný nadále na provedení tohoto důkazu trvá. Ošetřujícím lékařem poškozené Vánišové je dle zjištění obžalovaného nyní znovu MUDr. Karel Nun, a z toho obžalovaný dovozuje, že změna lékaře poškozené proběhla účelově. K ohrožení výchovy dítěte, své dcery Denisy Vánišové obžalovaný v odvolání uvedl, že tato tvrzení jsou vykonstruovaná a lživá. Obžalovaný uvedl, že dcera pouze vytřela záchod, který nebyl pomočen a ušpiněn sušenkami, jak je uvedeno v rozsudku, a soud vůbec nezkoumal, zda jednání obžalovaného, který dceři Denise přikázal uklidit záchod, je přiměřené či nikoli, a již vůbec nezohlednil okolnosti události. K tomuto skutku obžalovaný uvedl, že dcera Denisa byla vyloučena ze Střední školy hotelnictví a podnikání v Hronově, a to z důvodu pozitivního testu na návykovou látku. On měl zkušenosti s drogovou závislostí syna Petra Vániše, a věděl, jak správně výchovně působit na děti tak, aby nedocházelo k problémům v jejich výchově, což potvrdila i sociální pracovnice Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov Olga Trunečková ve vyjádření ze dne 6. 12. 2012. Úklid toalety je zcela v rámci výchovného působení, k němuž je rodič oprávněn. Obžalovaný proto nechápe, jak může být takové jednání posouzeno jako trestná činnost, když se jedná o výchovu dítěte. Pakliže měl soud pochybnosti, zda nedošlo k překročení rámce běžné výchovy, měl k tomu vyslechnout odborníky na protidrogovou problematiku, což však soud neučinil. Za takových okolností obžalovaný navrhuje provedení nového důkazu, a to výslechu pracovnice Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov, RIAPS, Bc. Olgy Trunečkové. Dále obžalovaný poukázal na to, že s dcerou Denisou byly výchovné problémy, jak o tom svědčí zápis o ústním jednání sepsaný na Městském úřadě ve Vrchlabí ze dne 29. 6. 2011 Bc. Kamilou Frankovou, a obžalovaný tak je přesvědčen, že vzhledem k okolnostem v rodině, zejména k výchovným problémům s dcerou Denisou a s tím spojenou obavou o její budoucnost, jednal on jako její otec adekvátně nastalé situace a při její výchově nepřekročil rámec své rodičovské výchovy. Obvinění z přečinu ohrožování výchovy

dítěte tak zcela odmítá a poukazuje na nenaplněnost skutkové podstaty tohoto tr. činu. Pokud jde o v rozsudku zmíněné cesty kamionem, obžalovaný tím nadržel dceru Denisu v izolaci, naopak toto období považuje za nejhezčí, které s dcerou zažil. Ona také na fotografiích vypadá spokojeně, na facebooku se o výletu zmiňovala kladně a teprve po zahájení tr. stíhání uvedla, že se tak tvářila proto, že musela a že tak vlastně byla izolována. Soud se při hodnocení výpovědi svědkyně Denisy Vánišové nezabýval tím, proč již na facebooku neuvedla to, co tvrdila v hl. líčení, a tuto výpověď obžalovaný hodnotí jako účelovou součást celého vykonstruovaného obvinění. K hodnocení výpovědi svědků obžalovaný uvedl, že okresní soud výpovědi svědků, kteří vypovídali v jeho prospěch, hodnotil jako s nulovou hodnotou, s čímž obžalovaný nesouhlasí. K takovému hodnocení svědeckých výpovědí dospěl soud na základě skutečnosti, že tito svědci nebyli s obžalovaným a poškozenou dennodenně a že se spíše jednalo o výjimečné návštěvy. K tomu obžalovaný uvedl, že on sám v té době pracoval jako řidič kamionu, a ani on sám se nemohl dennodenně stýkat s poškozenou, jak to požaduje soud po svědcích. Pokud by si soud vyžádal výpis od zaměstnavatele obžalovaného, pak by z něj vyčetl, kdy byl obžalovaný skutečně doma, a mohl počet těchto dnů srovnat s počtem návštěv svědků a došel by k závěru, že pokud si svědci nevšimli žádných známek násilí na poškozené, pak k týrání poškozené mohlo jen stěží docházet. Další výtka obžalovaného směřuje k hodnocení důkazu soudem, neboť pokud soud označil hodnotu výpovědi svědků, kteří nebyli s obžalovaným a poškozenou v denním styku za téměř nulovou, jak pak mohl soud hodnotit výpověď svědkyně Ivany Šimkové jako podstatnou, když tato svědkyně pobývala v bytě s obžalovaným a poškozenou pouze do roku 2005. Okresní soud tak hodnotí důkazy, svědecké výpovědi, dvojím způsobem, a to podle toho, zda jsou učiněny ve prospěch či v neprospěch obžalovaného. Nesprávně pak dle názoru obžalovaného okresní soud zamítl jeho návrh na výslech svědka Borčického, který mohl prokázat, zda svědkyně Ivana Šimková mohla být svědkem konání obžalovaného, jež je mu kladeno za vinu. Obžalovaný tak dovozuje, že okresní soud neprovedl všechny potřebné důkazy, bez ohledu na to, zda svědčí ve prospěch či v neprospěch obžalovaného. Z tohoto důvodu považuje napadený rozsudek za vadný. Obžalovaný dále navrhl provést výslechy dalších svědků, jejichž jména a adresy v písemném vyhotovení odvolání uvedl. Pakliže soud považuje za klíčové znalecké posudky, pak obžalovaný s přihlédnutím k jejich protikladným závěrům navrhl, aby byly opatřeny revizní znalecké posudky z oboru psychologie jak obžalovaného, tak poškozené Lenky Vánišové a dcery Denisy Vánišové.

Krajský soud v rozsahu tohoto odvolání podle § 254 odst. 1 tr. řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo a dospěl k následujícím závěrům :

Vydání napadeného rozsudku předcházelo řízení, které Okresní soud v Trutnově nekonal zcela ve shodě s ustanovením § 2 odst. 5 tr. řádu, které ukládá orgánům činným v trestním řízení povinnost postupovat v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí.

Je pravdou, že první soud opakovaně odročoval hlavní líčení a k obžalobě vyslyšel řadu svědků, navíc i přibral znalce z oboru školství a kultura, odvětví psychologie doc. dr. Jana Laška, CSc., aby posoudil osobnost poškozených Lenky a Denisy Vánišových. Obžalovaný si prostřednictvím obhájce opatřil znalecký posudek znalce z oboru školství a kultura, odvětví psychologie PhDr. Oldřicha Kaloče k posouzení věrohodnosti jeho výpovědi a k posouzení jeho osobnosti. Okresní soud přečetl všechny listinné důkazy, ale nevyhověl

dalšímu návrhu obžalovaného na provedení výslechu svědka Jakuba Borčického /který měl vypovídat k tomu, z jakého důvodu odešla svědkyně Ivana Šimková z domácnosti obžalovaného/. Obžalovaný nyní v podaném odvolání navrhuje provedení i dalších svědeckých výpovědí.

Znalecké posudky okresní soud v hlavním líčení při splnění zákonných podmínek přečetl, stejně jako řadu listinných důkazů.

Přes toto obsáhlé dokazování nelze uzavřít, že z provedených důkazů byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí soudu, aby postup soudu odpovídal ustanovení § 2 odst. 5 tr. řádu.

Především však hodnocení provedených důkazů soudem prvního stupně v napadeném rozsudku hodnotí odvolací soud jako velmi povrchní až nedbalé, přes zmíněné poměrně obsáhlé dokazování, velmi stručné, navíc velmi jednostranné, které nedopovídá ustanovení § 2 odst. 6 tr. řádu, dle kterého orgány činné v tr. řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Okresní soud svůj rozsudek opírá o výpovědi svědkyň Lenky Vánišové a Denisy Vánišové, a věrohodnost jejich výpovědí dovozuje z jejich povinností svědků dle tr. řádu vypovídat pravdu, a dále z výsledku jejich znaleckého zkoumání znalcem psychologem, a vychází dále z výpovědi svědkyně Ivany Šimkové. Ta však opustila společnou domácnost s obžalovaným v roce 2005. Nemohla se tak jako svědkyně vyjádřit přesně k chování obžalovaného k poškozeným v době vymezené obžalobou a rozsudkem od roku 2004 do roku 2011.

Ve věci bylo vyslechnuto soudem několik svědků, kteří naopak žádné známky týrání poškozených neviděli, a neviděli ani žádná poranění na poškozených. K těmto důkazům však okresní soud přistoupil paušálním způsobem, že nebyli přítomni v domácnosti obžalovaného po delší dobu.

Okresní soud se nijak podrobněji a věcněji nevypořádal s popěrnou obhajobou obžalovaného, který připustil fyzické napadení poškozené Lenky Vánišové ve dvou případech, což odůvodnil její snahou zatajit „drogové chování jiných členů jejich domácnosti“. Přitom bylo soudem jednoznačně prokázáno, že nevlastní syn Petr Vániš měl výchovné problémy, bral drogy, a bylo zásluhou právě obžalovaného, že svědek již drogy nebere a vede nyní řádný život, pracuje. Ani chování nevlastní dcery obžalovaného Ivany Šimkové nebylo bez problémů, nedokončila střední školu, společnou domácnost opustila již v roce 2005 a dokonce měla soudem vyslovený zákaz styku se svou sestrou Denisou Vánišovou /viz rozsudek na č. 1. 152, 153 z 2. 10. 2008, k jehož vydání dali podnět obžalovaný Petr Vániš a jeho tehdejší manželka a matka dětí Lenka Vánišová/. Ostatně výchovné problémy byly i s Denisou Vánišovou, jak o tom vypověděla její třídní učitelka, neboť tato svědkyně byla ze Střední školy hotelnictví a podnikání nejprve podmíněně vyloučena /9. 3. 2012/, nakonec pro opakovanou neomluvenou absenci a prokazatelné ovlivnění návykovou látkou ze školy vyloučena /8. 6. 2012/. To jsou skutečnosti svědčící ve prospěch obhajoby obžalovaného.

K jeho osobě ostatně ani nebylo zjištěno ničeho závadného, neboť je řádně zaměstnán, má dobrou pracovní morálku a nebyl soudně trestán. Zpráva o chování obžalovaného v místě bydliště neobsahuje žádný údaj o postihu obžalovaného v přestupkovém řízení, když k údajům v této zprávě uvedeným nelze v neprospěch obžalovaného přihlídnout.

Navíc se první soud nijak blíže nevypořádal se znaleckým posudkem znalce dr. Oldřicha Kaloče, který zkoumal a posuzoval osobnost obžalovaného, a jeho obecnou i specifickou věrohodnost.

Závěry znaleckého posudku psychiatrického bylo zjištěno, že obžalovaný netrpěl závažnou duševní poruchou ve smyslu psychosy, netrpěl defektem intelektu ani organicitou centrální nervové soustavy, nebyla prokázána jeho závislost na návykových látkách alkoholového ani nealkoholového typu, a navíc byla i osobnost obžalovaného shledána jako integrovaná bez známek hrubé psychopatologie. Ovládací a rozpoznávací schopnosti obžalovaného byly shledány jako plně zachované, jeho pobyt na svobodě nebyl shledán jako nebezpečný a nebylo navrženo žádné opatření medicínského charakteru.

To jsou skutečnosti zjištěné o osobě obžalovaného, k nimž je třeba také přihlížet a hodnotit je stejně jako ostatní provedené důkazy.

Svědkyň Lenka Vánišová, stejně jako její dcera Denisa Vánišová, vypověděly o fyzických útocích ze strany obžalovaného / svědkyně Denisa Vánišové tyto před okresním soudem nezopakovala a byla přečtena její výpověď z přípravného řízení dle § 211 odst. 3 tr. řádu/, přičemž svědkyně Denisa Vánišová spíše připomněla, že se její rodiče hádali, a otec také matku napadal hrubými slovními útoky a urážkami. O opakovaných hádkách vypovídala i svědkyně Ivana Šimková.

Svědkyň Alena Pastorová potvrdila, že se jí svědkyně Lenka Vánišová svěřila s útoky od obžalovaného, sama však ničemu přítomna nebyla, svědek Aleš Polanský, dlouholetý přítel rodiny, nepotvrdil, že by si povšiml problémů či poranění po útocích na poškozené L. Vánišové, ona ani o ničem takovém nemluvila, chovala se pořád stejně, je přítelem obou Vánišových. Svědek Jan Postava, taktéž dlouholetý přítel rodiny Vánišových, se s nimi dlouhodobě stýkal, potvrdil, že se spolu často hádali a měli tzv. italskou domácnost, žádné fyzické útoky nezaznamenal, hádali se kvůli penězům/ tento důvod hádek uváděla i svědkyně Denisa Vánišová a Ivana Šimková/, a kvůli výchově, což také vyplývá z výpovědí dalších členů rodiny obžalovaného a není to v rozporu s tím, co jako důvod neshod uváděl obžalovaný. Ani svědek Lukáš Vrečka si nikdy nepovšiml, že by poškozené Vánišové něco bylo, že by si na něco stěžovala, naopak oni spolu plánovali rekonstrukci bytu, koupí auta.

Spisový materiál však neobsahuje žádné objektivní důkazy o poraněních, která měl obžalovaný poškozené Vánišové opakovanými útoky způsobit /jak potvrdzovala poškozená/, např. po kopání, poranění nosu, malíčku, otřes mozku, poranění oka, v důsledku kterých měla dokonce být hospitalizována ve vrchlabské nemocnici. Pouze z úředního záznamu na č. 1. 58 vyplývá, že od 16. 8. 2011 byla Lenka Vánišová dobrovolně hospitalizována na psychiatrii, a byla jí diagnostikována lehká depresivní porucha. Stejný závěr vyplynul z informace MUDr. Roučkové, psychiatricky v Jilemnici, k níž L. Vánišová od roku 2008 docházela, tato pacientka byla dlouhodobě bez zjevných problémů, přičemž na ní tato lékařka nikdy neviděla modřiny nebo podlitiny, a o ničem v tomto směru se jí poškozená nesvěřila, a o násilném chování manžela hovořila až 11. 7. 2011, když již byla od něj odstěhována. Ani obvodní lékař

dr. Nun /soudem slyšený / nepotvrdil existenci modřin, podlitin na poškozené, byť v době výpovědi před soudem neměl k dispozici zdravotní dokumentaci poškozené, která přešla k jinému lékaři. Obdobně ani ohledně Denisy Vánišové její dětská lékařka žádné poznatky o násilí na ní páchaném nepotvrdila.

Za daného stavu dokazování okresní soud předčasně rozhodl o vině obžalovaného Petra Vániše zločinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku a přečinem ohrožování výchovy mládeže podle § 210 odst. 1, písm. d), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, přičemž závěr o vině skutkem pospaným v napadeném rozsudku není dostatečně důkazně prokázán.

Především skutek je koncipován tak, že se obžalovaný násilného jednání na své tehdejší manželce měl dopouštět po velmi dlouhou dobu od roku 2004, ale obžalovaný k tomu v podaném odvolání uvedl, že v této době pracoval jako řidič kamionu a doma se zdržoval jen občas, někdy byl i měsíc až několik měsíců mimo domov. Proto je třeba přesně zjistit od zaměstnavatele obžalovaného, ve které době v posuzovaném období se ve svém bydlišti skutečně, fakticky nacházel, aby bylo posouzeno, zda se vůbec se mohl vůči manželce event. dětem nějak závažně chovat.

K náležitému a objektivnímu posouzení jednání obžalovaného je nutno vyžádat od obvodního lékaře dr. Nuna zdravotní dokumentaci poškozené Lenky Vánišové /která se nyní měla k tomuto lékaři vrátit zpět jako k obvodnímu/.

Dále je třeba od Policie ČR, OO Vrchlábí třeba vyžádat zprávu, zda v této rodině někdy zasahovali kvůli chování obžalovaného.

Z nemocnice Vrchlábí je třeba vyžádat zprávu, zda se u nich někdy léčila Lenka Vánišová, kdy a z jakých důvodů.

K věci je třeba vyslechnout i další svědky, jak to navrhol obžalovaný v podaném odvolání.

Po doplnění důkazů nejméně v naznačeném rozsahu okresní soud znovu všechny provedené důkazy vyhodnotí podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Okresní soud musí důkazy hodnotit o to pečlivěji a konkrétněji, když obžalovaný trestnou činnost v zásadě popírá, připouští jeden či dva útoky na poškozenou, zcela popírá, že by způsobem své výchovy ohrožoval výchovu dcery Denisy.

Okresní soud poté pečlivě posoudí, zda jednání obžalovaného po všech stránkách naplnilo žalovaný zločin dle § 199 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku /přičemž týráním se rozumí zlé nakládání s osobou blízkou nebo jinou osobou žijící s pachatelem ve společném obydlí vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které poškozená osoba pociťuje jako těžké příkoří/, či zda jednání obžalovaného dosahuje nižšího stupně společenské škodlivosti, takže by nebylo na místě uplatňovat trestní odpovědnost pachatele a obdobně pečlivě a konkrétně posoudí provedené důkazy i z hlediska toho, zda jednání obžalovaného je žalovaným přečinem dle § 201 tr. zákoníku.

Pokud první soud dojde k závěru o vině obžalovaného žalovanými tr. činy /či tr. činy jinými/, znovu rozhodne i o trestu.

Za této situace byl z podnětu odvolání obžalovaného Petra Vániše napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b, c) tr. řádu zrušen v celém rozsahu a věc podle § 259 odst. 1 tr. řádu byla vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** další řádný opravný prostředek přípustný.

V Hradci Králové dne 27.3.2013

JUDr. Oldřich Rejtek, v. r.
předseda senátu

zpracovala
Mgr. Blanka Semeráková

Za správnost vyhotovení:
T. Sovová